

סיום המלחמה בעסקה לפי תנאי חמאס היא כניעה שהשלכותיה מסוכנות לישראל

written by אלי קלוטשטיין | 05.08.2025

סרטוני החטופים שפרסם חמאס, עדות לאכזריות התת-אנושית של ארגון טרור שמרעיב את הישראלים שלכד במעבה האדמה לצורכי תעמולה, הם פרק חדש במלחמה הפסיכולוגית שמנהלת נגדנו התנועה הג'יהאדיסטית הזאת מאז תחילת מערכת חרבות ברזל. מטרתה, אולי בדומה להוצאה להורג של ששת החטופים ברפיח בשנה שעברה, היא לפרק ולפצל את החברה הישראלית מבפנים, לקרוע אותה סביב הדילמה הנוראית של גורל החטופים, ולפרוט על כל מיתרי הסולידריות והאחוה היהודיים והישראליים ☹️ והכול כדי לקרב את כניעתה של ישראל בפני חמאס.

במובן זה, הסרטונים האחרונים הם המשך לקמפיינים אחרים של ארגון הטרור קודם לכן, כולל הפגיעה בבתי חולים בעזה (שבהם הסתיר פעילים ונשק) או תעמולת "ההערבה" ☹️ הראשון הצליח פחות, השני העניק לחמאס נקודות בזירה המדינית הבינלאומית. יותר מכול, זו רק הוכחה נוספת לכך שהמחבלים העזתים לא יבחנו בשום אמצעי כדי להשיג את מטרותם.

ואכן, נראה שבמידת מה נחל הקמפיין של ארגון הטרור הצלחה. אחרי שממשלת ישראל החליטה בשבוע שעבר ☹️ בעקבות סירובו של חמאס להתפשר ☹️ לא ללכת עוד על עסקאות חלקיות כי אם על הסכם סופי לסיום המלחמה בתנאים שתציב, מיד נשמעו שוב בארץ הקריאות "להחזיר את כל החטופים ולסיים את המלחמה". כך למשל, שר הביטחון והרטמכ"ל לשעבר ח"כ בני גנץ, כתב ברשת X כי "צריך להחזיר את כל החטופים במתווה אחד כואב, ולא לתת לחמאס לשמור קלפי מיקוח להמשך". הוא הוסיף כי מצב כזה יעכב את השמדת חמאס, אך לא יעצור את הלחימה בו עד "השמדת שלטונו".

האם כך באמת עשוי לקרות? האם זהו תסריט אפשרי, שבמסגרתו נעצור לחלוטין את המלחמה ונוכל לחדש אותה במועד שנוח לנו, תוך קבלת כל החטופים? או שאולי הסכמה לסיום המלחמה בתנאים כאלה כעת קרובה יותר למה שאמרה איריס חיים, אמו של יותם שנחטף בידי חמאס ונהרג בשוגג מירי חיילי צה"ל בעזה, שקראה לשחרר את כל החטופים גם אם משמעות הדבר, כדבריה, ש"צריך להיכנע"?

השאלה כיצד לסיים את המלחמה היא דילמה לא פשוטה כלל, אולם לפני הכול חשוב להבין פעם נוספת אם האפשרויות שמונחות כעת על השולחן או אשר מוצגות בידי גורמים שונים מעשיות. ננסה לנתח גם מה השלכותיהן ואילו עוד ברירות עומדות בפני ישראל.

קודם לכן צריך להדגיש: כל החלטה של הממשלה בהקשר הזה היא לגיטימית, ובלבד שתתקבל

בצורה מסודרת ועל פי הכללים. בכל מקרה, כך או כך, יהיו לה תומכים ומתנגדים. לכן, אולי הדבר החשוב ביותר הוא לבחון אותה באופן מיועד ומושכל, תוך הבנת כל ההשלכות והמשמעויות של כל צעד.

בה בעת, יש לזכור שאי אפשר למרוח עוד את הזמן יותר מדי. בזמן שאנו מתלבטים יושבים פעילי חמאס מוגנים במנהרות תת-קרקעיות, מתעללים בחטופים הישראלים, ומצוידים היטב באוכל. הם יודעים שיש להם זמן, שמראות ההרס והקטל של האוכלוסייה האזרחית בעזה משרתים אותם, ושהלחץ על ישראל הולך וגובר. בינתיים, "משרד הבריאות" העזתי, עושה דברו של חמאס, רק מנפח את מספרי ההרוגים, מתוך רצון להגביר את הלחץ על ישראל.

ארבעה תנאים לעסקה כוללת

ראשית כול, חשוב לשאול את עצמנו: האם יש בעזה "פרטנר" לעסקה מלאה בתנאים שישראל רוצה? מאז תחילת המלחמה חמאס הדגיש שהוא מוכן להגיע להסכם מלא לסיום המלחמה ושחרור החטופים, אך לשם כך הציב ארבעה תנאים² ולמרות כל פגעי המלחמה, החיסולים בשורותיו והשמדת יכולותיו הוא לא יז מהם כהוא זה. נראה, אם כן, שסיום המלחמה בתנאים שנרצה אינה מעשית. מדוע? בשל אופי התנאים שדורש חמאס.

התנאי הראשון של ארגון הטרור הוא שישראל תתחייב להפסיק את המלחמה ואת התקיפות ברצועה, כאשר לכך מבקש חמאס לקבל ערבויות של גורמים בינלאומיים בולטים, כולל ארה"ב למשל. משמעות הדבר היא שגם אם יש סברה שישראל תוכל להגיע להסכם עם חמאס ואז תחדש את הלחימה, יהיו גורמים שכבודם יהיה תלוי ביכולתם לרסן אותה³ ולמעשה למנוע מצה"ל לחדש את האש. הסכם כזה, אם כן, יכפה על ישראל "הודנה" עם חמאס למשך זמן מוגדר, ולא יאפשר לה לפעול נגד התעצמותו.

התנאי השני של חמאס הוא נסיגה של צה"ל מכל שטחי הרצועה, כולל הפרימטר, ציר פילדלפי וכל אזור אחר שבו שוהה הצבא כעת. התנאי השלישי הוא שישראל תסכים לשיקום הרצועה, הכנסת סחורות ומזון, ובניית כל המבנים, התשתיות והאזורים שנפגעו במהלך המלחמה. התנאי הרביעי, שעליו עיקר כבודו של חמאס בעיני עמו, הוא כמות מחבלים גבוהה שתשחרר מבתי הכלא בארץ בתמורה לכל חטוף שיימסר לידי ישראל.

חשוב להבין: קבלת התנאים האלה של חמאס משמעותם, כפי שאיריס חיים אמרה, היא אכן כניעה. יתרה מכך, השלכותיהם עלולות להיות חמורות. ראשית, ניסיון העבר מלמד ששחרור מחבלים מגדיל באופן מיידי את פוטנציאל הטרור הפלסטיני נגד ישראל, שכן רוב פעילי הטרור ששחררו בעסקאות קודמות⁴ במלחמה הזאת או בעסקת שליט, למשל⁵ חזרו לעסוק בפעילות עוינת נגד ישראל ואזרחיה.

שנית, נסיגת צה"ל מהרצועה וההתחייבות לא לתקוף את חמאס יאפשרו לארגון הטרור לחדש את מלאי הנשק שאיבד, לבנות מחרטות לייצור רקטות וטילים, לחפור מנהרות, ולאמן את הדור

הבא של לוחמיו ללא הפרעה, לתכנן פשיטות וחטיפות [?] ולמעשה לפעול ללא הפרעה לקידום המלחמה הבאה, תוך חידוש פוטנציאל הנזק לכל העורף הישראלי, בטווחים שלפי שעה הוא כבר אינו יכול לפעול נגדם.

לא מדובר כמובן בהפתעה, והמפקדים הבכירים בצה"ל אמרו שידעו לטפל במצב כזה. אלא שערכן של הבטחות כאלה, למרבה הצער, כבר התברר בדרך הקשה. האמירות שיוצאות כעת בתקשורת מכיוונו של הרמטכ"ל אייל זמיר, שלפיהן "צה"ל ידע להתגמש", דומות מאוד לדבריו של הרצי הלוי לפני הכניסה לרפיח בעניין ציר פילדלפי, ומזכירות הבטחות של מפקדים קודמים בצה"ל על כך שהצבא ידע להילחם בהברחות הנשק של חמאס לעזה או בעסקאות חטופים. קשה לסמוך על הצבא שידע לטפל בכך כשידיו קשורות, וגם חמאס מודע לרצון הישראלי לרסן אותו [?] ויפעל לסכלו.

כמו כן, נסיגה ושיקום הרצועה יבססו הלכה למעשה את שלטון חמאס באופן שיבטל במחי יד את כל ההישגים של צה"ל במלחמה, שנקנו בדם יקר. שובו של חמאס לשלטון באופן גלוי ורשמי ירומם את קרנו בעיני האוכלוסייה העזתית, שכבר החלה בתהליכים ראשוניים של ניתוק רגשי מארגון הטרור ששלט בה שנים ארוכות. מצב כזה גם עלול להמיט כליה על גורמים כגון יאסר אבו-שבאב ואנשיו, וסביר להניח שיעברו שנים רבות עד שיקום גורם שיעמיד חלופה אפשרית לשלטון חמאס.

יש לכניעה לתנאי חמאס גם השלכה ברמה המדינית: ישראל תיתפס בחולשתה מול מדינות ערב, שכן לא הצליחה להביס ארגון טרור לא גדול או חשוב, ולא עמדה ביעדים שהציבה לעצמה. היא גם תאבד את ההרתעה שהצליחה לשקם מתחילת המלחמה ואת דימוי העוצמה המחודש שלה.

אין גם סיבה להניח שהפסקת המלחמה תפחית את הלחץ המדיני של מדינות המערב עלינו. להפך: תמונות ההרס, המשחק הפסיכולוגי והרגשי של חמאס ושל גורמים פלסטיניים אחרים כלפי ישראל ומדינות נוספות בעולם כנראה רק יעצימו את הלחץ על הממשלה בירושלים. לא צפוי שגם ההליכים בהאג ייעצרו בתום המלחמה, ולחיילי צה"ל בכל העולם תישקף סכנת מעצר [?] שרק תועצם בשל טענות וקריאות קבל עם ועדה של ישראלים נגד הצבא, האשמות על פשעי מלחמה ועוד.

אלה רק חלק מההשלכות של עסקה לסיום המלחמה בתנאים של חמאס. יש להוסיף לכך גם שאם העסקה תתפוצץ, צה"ל ימצא את עצמו במצב קשה יותר לכיבוש מחדש של השטח, לאחר שנערך מחוץ לרצועה, והמחבלים שיקמו את ההגנות שלהם. יש גם השלכות אחרות, אך קצרה היריעה מלפרט את כולן.

ערעור מרכזי הכוח של חמאס

אם מדובר בהסכם בעייתי ומסוכן לישראל, מה כן אפשר לעשות? העסקה שהשליח האמריקני המיוחד סטיב ויטקוף וישראל מנסים לקדם, שבמסגרתה יתפרק חמאס מנשקו, קיבלה סירוב

מהיר מאוד מצד ארגון הטרור [2] שאף האשים את ארה"ב במעורבות ב"רצח עם בעזה", והודיע שלא יניח את נשקו עד להקמת מדינה פלסטינית שבירתה ירושלים.

אומנם מדינות אירופה ואפילו מנהיגי מדינות ערב תמכו במתווה זה בפומבי, כולל אחרי מפגן האכזריות נגד החטופים, אבל מי מהם יכפה על חמאס לקבל את המתווה הזו? אם ישראל טרם הצליחה לעשות זאת, למרות שחיסלה כמעט את כל הנהגת ארגון הטרור, השמידה רבים מנכסיו ודחקה אותו לפינה, למה שהצהרה חסרת שיניים של מדינות ערב או היבשת הישנה תעשה זאת?

כאמור, ארגון הטרור יודע שהזמן משחק לטובתו. כל מה שנותר לו הוא להתמיד בסירובו, להתאזר בסבלנות, להימנע מקרבות, ולנסות לפגוע בלוחמת גרילה בצה"ל כדי להעצים עוד יותר את הלחץ הפנימי בארץ כתוצאה מנפילת חיילים. המצב הנוכחי, מעין המתנה בשטח ללא המשך הלחימה, מזיק לישראל ומכניס את חמאס לאזור נוחות של מלחמת "פגע וברח" המוכרת לו היטב. הוא מרגיש כל כך בנוח, שאחרי הפיצוץ האחרון במשא ומתן הוא כעת הרשה לעצמו להציב דרישות רק בשביל שיואיל בטובו לחזור לשולחן הדיונים.

מצידה, ישראל צריכה להחליט לאן מועדות פניה, ועליה לפעול במהירות. בין היתר היא שחקה את הזמן ואת כוחות המילואים והציוד שלה, מה שגם צמצם את יכולתה לפעול כעת בשטח. לפי הפרסומים, הצבא [2] שמעוניין בעסקה להחזרת החטופים ועצירת הלחימה כאפשרות העדיפה [2] מציג בשלב הנוכחי שתי אפשרויות עיקריות לפעולה הצבאית: כיתור של אזורים שבהם חמאס עוד שולט, או כניסה גם למקומות שטרם היה בהם בשל החשש מפגיעה בחטופים.

אם הממשלה תבחר ליישם אחת משתי האפשרויות האלה, סיכוי גבוה שזה יעלה בחייהם של חטופים, במיוחד בהתחשב במצבם של אלה שנראו בסרטונים. הם גם יעלו בדם של חיילינו. אם ינוהלו נכון, מצד שני, מאמצים כאלה יוכלו לגבות מחיר מחמאס ואמצעי השלטון שלו. במקביל, כדי לנסות לשמור ככל האפשר על חיי החטופים, ישראל צריכה להבהיר בגלוי לארגון הטרור העזתי כי תגבה מחיר על כל חטוף שיירצח על ידו, כמו למשל באמצעות גירוש של מחבלים בבתי הכלא למדינות שלישיות.

מכל מקום, אין להסתפק בפעולה הצבאית. יש ללוות אותה גם במאמץ משלים, שיקדם עוד את המהלך לניתוק חמאס מהאוכלוסייה האזרחית ברצועה. כך, יש להוסיף לדחוק את האוכלוסייה העזתית לעיר הומניטרית בדרום, באזור רפית, אחרי בדיקה של התושבים שיעברו בנקזים כדי שלא ייכנסו לשם חמושים. לא צריך לחכות עוד עם המהלך הזה, וניתן לפתוח ביישומו גם באוהלים בשטח שמיועדת לקום בו העיר, ולא במבני קבע. מהירות, כאמור, היא שם המשחק.

לא צריך להסתפק גם רק באספקת אוכל. בהחלט צריך להתחיל תוכניות חינוך לשינוי התודעה של האוכלוסייה שתתגורר שם, תוך שיתוף פעולה ועידוד גורמי שטח שיעמידו חלופה לחמאס בסגנון אבו-שבאב או השייח'ים מחברון שביקשו להכיר בישראל.

יתרה על כך, ניתן לבחון אפשרויות להקים עיר כזאת גם בצפון, באזור ההריסות של בית-חאנון,

ולהקים גם שם נקודות חלוקת אוכל. כמו כן, יש להוסיף לשלוח מזון בדרכים אחרות לרצועה, כגון הצנחה, שתיועד לאזורים שבהם חמאס עדיין יאחז בשלטון [?] כדי שיוכל להגיע לאוכלוסייה האזרחית, אבל לא להישלח למחסני החירום של ארגון הטרור, שימכור אותו אחר כך באופן ציני לתושבים.

המאמצים האלה פועלים בכיוון בסיסי הכוח שחמאס מתיירא מערעורם [?] השליטה ההדוקה באוכלוסייה וחלופה שלטונית שתקום נגדו. אבל יש בהן יותר מכך: הם מסוגלים לשנות את הנחות היסוד, את התודעה השלטת ברחוב הפלסטיני, המתיירא מפני חמאס ומניח שאין עתיד בעזה מלבדו. אם עד כה נראו רק ניצניה של ההבנה הזאת, יש לפעול לחזק אותה בכל אמצעי אפשרי.

אלא שפינוי האוכלוסייה לאזורים מוגנים גם "ינקה" ככל האפשר את שטחי הלחימה מאזרחים, באופן שיבטיח [?] כולל למדינות העולם [?] כי כל מי שנותר באזורים האלה יראה כמחבל. או אז יהיה קל לפגוע בכל מי שירים ראש, להפציץ תשתיות ללא חשש, ולפעול ביעילות גדולה יותר נגד חמאס. במקביל יש למקד את המאמץ הצבאי באופן פרטני נגד מנגנוני השליטה החמאסיים, שניתן לערערם עוד בעזרת ניתוק האינטרנט ברצועה. ארגון הטרור משתמש ברשת לצורך התקשורת בין פעיליו, וישראל ממשיכה לאפשר זאת ללא הפרעה. ניקוי השטח מאזרחים יבטיח שרק ארגון הטרור ייפגע מניתוק האינטרנט שם.

גם ההנהגה של חמאס, בחו"ל ובעזה, צריכה לעמוד על הכוונת של צה"ל: יש להוסיף לחסל את מה שנותר מההנהגה הצבאית ברצועה, ולפגוע גם בראשי הארגון בחו"ל. הללו נעים בחופשיות, מופיעים באירועים בטורקיה ובאיראן, ואין סיבה שישראל לא תוכל לעקוב אחריהם ולגבות מהם מחיר.

בזירה המדינית צריכה ישראל להבהיר למדינות המערב שלא תקבל את החיבור שהן מנסות ליצור בין עזה ליהודה ושומרון, כאילו הקמת מדינה פלסטינית היא חלק מאותו פתרון של פירוק חמאס מנשקו. בה בעת, יש לקדם בברכה לחץ בינלאומי נוסף [?] מערבי וערבי כאחד [?] על ארגון הטרור לפרז את עזה. כמו כן, חובה לשמור על תיאום עם האמריקנים, ללבן במהירות וביעילות את המחלוקת עם הממשל, ולקדם תוכנית הגירה מרצון ברוח חזון הנשיא דונלד טראמפ.

עניין של מחיר

מה תשיג תוכנית כזו? הנחת היסוד הישראלית צריכה להיות שבשביל לסיים את המלחמה ולשחרר את החטופים חמאס מוכן לקבל רק עסקת כניעה שלנו, שתותיר אותו בשלטון שנים רבות ותאפשר לו להשתקם ולהתאושש. לכן הוא לא ישחרר את כל החטופים שבידיו עד אז, וגם אם ישראל תיכנע ותקבל את תנאיו [?] הוא ישחרר אותם רק כשיהיה ברור שכל מה שדרש אכן מתבצע בפועל.

הלחץ הצבאי לבדו לא התברר עד כה כמוצלח מספיק, אף שצריך לתת לו את הקרדיט לקידום

העסקאות הקודמות. בשלב הנוכחי חמאס מרגיש בטוח דיו לדרוש עוד ועוד, עקב העובדה שישראל אינה מתקדמת בלחימה. לכן יש צורך בהמשך לחץ צבאי, במקביל ללחץ מדיני בינלאומי נגדו, והבהרה שכל שיחלוף הזמן תגבה ממנו ישראל מחיר שיאיים על שרידותו. זה המצב היחיד שידחק אותו לקבל עסקאות בתנאים שאינם נוחים לו, רק כאשר יבין ששלטונו בעזה בסכנה.

מצב כזה יאפשר לישראל לדרוש ממנו את התנאים שגם יובילו לסיום המלחמה: הגליה של ראשי חמאס הנוותרים מעזה, פירוז הרצועה והנחת נשקו של ארגון הטרור. במקביל, יוקם ממשל מעבר בעזה בסיוע זר, שבמהלכו ניתן יהיה לגבש את עתיד הרצועה.

צריך להדגיש: גם הנתב הזה לא יהיה קל. עלינו לגלות נחישות ואורך רוח, ולהבין כי יהיו לכך מחירים קשים. אבל גם צריך להבין שבחירה באפשרות פעולה אחרת עשויה בסבירות גבוהה להביא עלינו בעתיד מחירים לא פחות גבוהים ^[1] כנראה גם יותר ^[2] וככל הנראה להחזיר אותנו לאותה דילמה מול עזה שהיינו בה בשנתיים האחרונות, ולמעשה גם בעשרים השנים האחרונות. כעת יש הזדמנות לטפל בסוגיה הזאת באופן שורשי. חבל לפספס אותה, וככל שנבזבז עוד זמן יקשה עלינו ליישם אותה.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 5 באוגוסט, 2025.